Shri Ram Charit Manas

શ્રી રામ ચરિત માનસ

Document Information

Text title : Shri Ram Charit Manas - Aranyakand

File name : manas3_i.itx

Category : raama, tulasIdAsa, hindi

Location : doc_z_otherlang_hindi

Author : Goswami Tulasidas

Transliterated by : Mr. Balram J. Rathore, Ratlam, M.P., a retired railway driver

Description-comments : Awadhi, Converted from ISCII to ITRANS

Acknowledge-Permission: Dr. Vineet Chaitanya, vc@iiit.net

Latest update : March 12, 2015

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 13, 2024

sanskritdocuments.org

શ્રી રામ ચરિત માનસ

શ્રી ગણેશાય નમઃ
શ્રી જાનકીવલ્લભો વિજયતે
શ્રી રામચરિતમાનસ
———-
તૃતીય સોપાન
(અરણ્યકાણ્ડ)
શ્લોક

મૂલં ધર્મતરોર્વિવેકજલધેઃ પૂર્ણેન્દુમાનન્દદં
વૈરાગ્યામ્બુજભાસ્કરં હ્યઘઘનધ્વાન્તાપહં તાપહમ્।
મોહામ્ભોધરપૂગપાટનવિધૌ સ્વઃસમ્ભવં શઙ્કરં
વન્દે બ્રહ્મકુલં કલંકશમનં શ્રીરામભૂપપ્રિયમ્ ॥ ૧ ॥

સાન્દ્રાનન્દપયોદસૌભગતનું પીતામ્બરં સુન્દરં
પાણૌ બાણશરાસનં કટિલસત્તૂણીરભારં વરમ્
રાજીવાયતલોચનં ધૃતજટાજૂટેન સંશોભિતં
સીતાલક્ષ્મણસંયુતં પથિગતં રામાભિરામં ભજે ॥ ૨ ॥

સો. ઉમા રામ ગુન ગૂઢ઼ પંડિત મુનિ પાવહિં બિરતિ।
પાવહિં મોહ બિમૂઢ઼ જે હરિ બિમુખ ન ધર્મ રતિ ॥

પુર નર ભરત પ્રીતિ મૈં ગાઇ। મતિ અનુરૂપ અનૂપ સુહાઇ ॥
અબ પ્રભુ ચરિત સુનહુ અતિ પાવન। કરત જે બન સુર નર મુનિ ભાવન ॥
એક બાર ચુનિ કુસુમ સુહાએ। નિજ કર ભૂષન રામ બનાએ ॥
સીતહિ પહિરાએ પ્રભુ સાદર। બૈઠે ફ઼टिક સિલા પર સુંદર ॥
સુરપતિ સુત ધરિ બાયસ બેષા। સઠ ચાહત રઘુપતિ બલ દેખા ॥
જિમિ પિપીલિકા સાગર થાહા। મહા મંદમતિ પાવન ચાહા ॥
સીતા ચરન ચૌંચ હતિ ભાગા। મૂઢ઼ મંદમતિ કારન કાગા ॥
ચલા રુધિર રઘુનાયક જાના। સીંક ધનુષ સાયક સંધાના ॥

દો. અતિ કૃપાલ રઘુનાયક સદા દીન પર નેહ।
તા સન આઇ કીન્હ છલુ મૂરખ અવગુન ગેહ ॥ ૧ ॥

પ્રેરિત મંત્ર બ્રહ્મસર ધાવા। ચલા ભાજિ બાયસ ભય પાવા ॥
ધરિ નિજ રુપ ગયઉ પિતુ પાહીં। રામ બિમુખ રાખા તેહિ નાહીં ॥
ભા નિરાસ ઉપજી મન ત્રાસા। જથા ચક્ર ભય રિષિ દુર્બાસા ॥
બ્રહ્મધામ સિવપુર સબ લોકા। ફિરા શ્રમિત બ્યાકુલ ભય સોકા ॥
કાહૂઁ બૈઠન કહા ન ઓહી। રાખિ કો સકઇ રામ કર દ્રોહી ॥
માતુ મૃત્યુ પિતુ સમન સમાના। સુધા હોઇ બિષ સુનુ હરિજાના ॥
મિત્ર કરઇ સત રિપુ કૈ કરની। તા કહઁ બિબુધનદી બૈતરની ॥
સબ જગુ તાહિ અનલહુ તે તાતા। જો રઘુબીર બિમુખ સુનુ ભ્રાતા ॥
નારદ દેખા બિકલ જયંતા। લાગિ દયા કોમલ ચિત સંતા ॥
પઠવા તુરત રામ પહિં તાહી। કહેસિ પુકારિ પ્રનત હિત પાહી ॥
આતુર સભય ગહેસિ પદ જાઇ। ત્રાહિ ત્રાહિ દયાલ રઘુરાઇ ॥
અતુલિત બલ અતુલિત પ્રભુતાઇ। મૈં મતિમંદ જાનિ નહિં પાઇ ॥
નિજ કૃત કર્મ જનિત ફલ પાયઉઁ। અબ પ્રભુ પાહિ સરન તકિ આયઉઁ ॥
સુનિ કૃપાલ અતિ આરત બાની। એકનયન કરિ તજા ભવાની ॥

સો. કીન્હ મોહ બસ દ્રોહ જદ્યપિ તેહિ કર બધ ઉચિત।
પ્રભુ છાડ઼ેઉ કરિ છોહ કો કૃપાલ રઘુબીર સમ ॥ ૨ ॥

રઘુપતિ ચિત્રકૂટ બસિ નાના। ચરિત કિએ શ્રુતિ સુધા સમાના ॥
બહુરિ રામ અસ મન અનુમાના। હોઇહિ ભીર સબહિં મોહિ જાના ॥
સકલ મુનિન્હ સન બિદા કરાઇ। સીતા સહિત ચલે દ્વૌ ભાઇ ॥
અત્રિ કે આશ્રમ જબ પ્રભુ ગયઉ। સુનત મહામુનિ હરષિત ભયઉ ॥
પુલકિત ગાત અત્રિ ઉઠિ ધાએ। દેખિ રામુ આતુર ચલિ આએ ॥
કરત દંડવત મુનિ ઉર લાએ। પ્રેમ બારિ દ્વૌ જન અન્હવાએ ॥
દેખિ રામ છબિ નયન જુડ़ાને। સાદર નિજ આશ્રમ તબ આને ॥
કરિ પૂજા કહિ બચન સુહાએ। દિએ મૂલ ફલ પ્રભુ મન ભાએ ॥

સો. પ્રભુ આસન આસીન ભરિ લોચન સોભા નિરખિ।
મુનિબર પરમ પ્રબીન જોરિ પાનિ અસ્તુતિ કરત ॥ ૩ ॥

છં. નમામિ ભક્ત વત્સલં। કૃપાલુ શીલ કોમલં ॥

ભજામિ તે પદાંબુજં। અકામિનાં સ્વધામદં ॥
નિકામ શ્યામ સુંદરં। ભવામ્બુનાથ મંદરં ॥
પ્રફુલ્લ કંજ લોચનં। મદાદિ દોષ મોચનં ॥
પ્રલંબ બાહુ વિક્રમં। પ્રભોઽપ્રમેય વૈભવં ॥
નિષંગ ચાપ સાયકં। ધરં ત્રિલોક નાયકં ॥
દિનેશ વંશ મંડનં। મહેશ ચાપ ખંડનં ॥
મુનીંદ્ર સંત રંજનં। સુરારિ વૃંદ ભંજનં ॥
મનોજ વૈરિ વંદિતં। અજાદિ દેવ સેવિતં ॥
વિશુદ્ધ બોધ વિગ્રહં। સમસ્ત દૂષણાપહં ॥
નમામિ ઇંદિરા પતિં। સુખાકરં સતાં ગતિં ॥
ભજે સશક્તિ સાનુજં। શચી પતિં પ્રિયાનુજં ॥
ત્વદંઘ્રિ મૂલ યે નરાઃ। ભજંતિ હીન મત્સરા ॥
પતંતિ નો ભવાર્ણવે। વિતર્ક વીચિ સંકુલે ॥
વિવિક્ત વાસિનઃ સદા। ભજંતિ મુક્તયે મુદા ॥
નિરસ્ય ઇંદ્રિયાદિકં। પ્રયાંતિ તે ગતિં સ્વકં ॥
તમેકમદ્ભુતં પ્રભું। નિરીહમીશ્વરં વિભું ॥
જગદ્ગુરું ચ શાશ્વતં। તુરીયમેવ કેવલં ॥
ભજામિ ભાવ વલ્લભં। કુયોગિનાં સુદુર્લભં ॥
સ્વભક્ત કલ્પ પાદપં। સમં સુસેવ્યમન્વહં ॥
અનૂપ રૂપ ભૂપતિં। નતોઽહમુર્વિજા પતિં ॥
પ્રસીદ મે નમામિ તે। પદાબ્જ ભક્તિ દેહિ મે ॥
પઠંતિ યે સ્તવં ઇદં। નરાદરેણ તે પદં ॥
વ્રજંતિ નાત્ર સંશયં। ત્વદીય ભક્તિ સંયુતા ॥

દો. બિનતી કરિ મુનિ નાઇ સિરુ કહ કર જોરિ બહોરિ।
ચરન સરોરુહ નાથ જનિ કબહુઁ તજૈ મતિ મોરિ ॥ ૪ ॥

શ્રી ગણેશાય નમઃ
શ્રી જાનકીવલ્લભો વિજયતે
શ્રી રામચરિતમાનસ

———-

તૃતીય સોપાન
(અરણ્યકાણ્ડ)

શ્લોક

મૂલં ધર્મતરોર્વિવેકજલધેઃ પૂર્ણેન્દુમાનન્દદં
વૈરાગ્યામ્બુજભાસ્કરં હ્યઘઘનધ્વાન્તાપહં તાપહમ્।
મોહામ્ભોધરપૂગપાટનવિધૌ સ્વઃસમ્ભવં શઙ્કરં
વન્દે બ્રહ્મકુલં કલંકશમનં શ્રીરામભૂપપ્રિયમ્ ॥ ૧ ॥

સાન્દ્રાનન્દપયોદસૌભગતનું પીતામ્બરં સુન્દરં
પાણૌ બાણશરાસનં કટિલસત્તૂણીરભારં વરમ્
રાજીવાયતલોચનં ધૃતજટાજૂટેન સંશોભિતં
સીતાલક્ષ્મણસંયુતં પથિગતં રામાભિરામં ભજે ॥ ૨ ॥

સો. ઉમા રામ ગુન ગૂઢ઼ પંડિત મુનિ પાવહિં બિરતિ।
પાવહિં મોહ બિમૂઢ઼ જે હરિ બિમુખ ન ધર્મ રતિ ॥

પુર નર ભરત પ્રીતિ મૈં ગાઇ। મતિ અનુરૂપ અનૂપ સુહાઇ ॥
અબ પ્રભુ ચરિત સુનહુ અતિ પાવન। કરત જે બન સુર નર મુનિ ભાવન ॥
એક બાર ચુનિ કુસુમ સુહાએ। નિજ કર ભૂષન રામ બનાએ ॥
સીતહિ પહિરાએ પ્રભુ સાદર। બૈઠે ફ઼ટિક સિલા પર સુંદર ॥
સુરપતિ સુત ધરિ બાયસ બેષા। સઠ ચાહત રઘુપતિ બલ દેખા ॥
જિમિ પિપીલિકા સાગર થાહા। મહા મંદમતિ પાવન ચાહા ॥
સીતા ચરન ચોંચ હતિ ભાગા। મૂઢ઼ મંદમતિ કારન કાગા ॥
ચલા રુધિર રઘુનાયક જાના। સીંક ધનુષ સાયક સંધાના ॥

દો. અતિ કૃપાલ રઘુનાયક સદા દીન પર નેહ।
તા સન આઇ કીન્હ છલુ મૂરખ અવગુન ગેહ ॥ ૧ ॥

પ્રેરિત મંત્ર બ્રહ્મસર ધાવા। ચલા ભાજિ બાયસ ભય પાવા ॥
ધરિ નિજ રુપ ગયઉ પિતુ પાહીં। રામ બિમુખ રાખા તેહિ નાહીં ॥
ભા નિરાસ ઉપજી મન ત્રાસા। જથા ચક્ર ભય રિષિ દુર્બાસા ॥
બ્રહ્મધામ સિવપુર સબ લોકા। ફિરા શ્રમિત બ્યાકુલ ભય સોકા ॥
કાહૂઁ બૈઠન કહા ન ઓહી। રાખિ કો સકઇ રામ કર દ્રોહી ॥
માતુ મૃત્યુ પિતુ સમન સમાના। સુધા હોઇ બિષ સુનુ હરિજાના ॥
મિત્ર કરઇ સત રિપુ કૈ કરની। તા કહઁ બિબુધનદી બૈતરની ॥
સબ જગુ તાહિ અનલહુ તે તાતા। જો રઘુબીર બિમુખ સુનુ ભ્રાતા ॥
નારદ દેખા બિકલ જયંતા। લાગિ દયા કોમલ ચિત સંતા ॥

પઠવા તુરત રામ પહિં તાહી। કહેસિ પુકારિ પ્રનત હિત પાહી ॥
આતુર સભય ગહેસિ પદ જાઇ। ત્રાહિ ત્રાહિ દયાલ રઘુરાઇ ॥
અતુલિત બલ અતુલિત પ્રભુતાઇ। મૈં મતિમંદ જાનિ નહિં પાઇ ॥
નિજ કૃત કર્મ જનિત ફલ પાયઉઁ। અબ પ્રભુ પાહિ સરન તકિ આયઉઁ ॥
સુનિ કૃપાલ અતિ આરત બાની। એકનયન કરિ તજા ભવાની ॥

સો. કીન્હ મોહ બસ દ્રોહ જદ્યપિ તેહિ કર બધ ઉચિત।
પ્રભુ છાડ઼ેઉ કરિ છોહ કો કૃપાલ રઘુબીર સમ ॥ ૨ ॥

રઘુપતિ ચિત્રકૂટ બસિ નાના। ચરિત કિએ શ્રુતિ સુધા સમાના ॥
બહુરિ રામ અસ મન અનુમાના। હોઇહિ ભીર સબહિં મોહિ જાના ॥
સકલ મુનિન્હ સન બિદા કરાઇ। સીતા સહિત ચલે દ્વૌ ભાઇ ॥
અત્રિ કે આશ્રમ જબ પ્રભુ ગયઊ। સુનત મહામુનિ હરષિત ભયઊ ॥
પુલકિત ગાત અત્રિ ઉઠિ ધાએ। દેખિ રામુ આતુર ચલિ આએ ॥
કરત દંડવત મુનિ ઉર લાએ। પ્રેમ બારિ દ્વૌ જન અન્હવાએ ॥
દેખિ રામ છબિ નયન જુડ़ાને। સાદર નિજ આશ્રમ તબ આને ॥
કરિ પૂજા કહિ બચન સુહાએ। દિએ મૂલ ફલ પ્રભુ મન ભાએ ॥

સો. પ્રભુ આસન આસીન ભરિ લોચન સોભા નિરખિ।
મુનિબર પરમ પ્રબીન જોરિ પાનિ અસ્તુતિ કરત ॥ ૩ ॥

છં. નમામિ ભક્ત વત્સલં। કૃપાલુ શીલ કોમલં ॥
ભજામિ તે પદાંબુજં। અકામિનાં સ્વધામદં ॥
નિકામ શ્યામ સુંદરં। ભવામ્બુનાથ મંદરં ॥
પ્રફુલ્લ કંજ લોચનં। મદાદિ દોષ મોચનં ॥
પ્રલંબ બાહુ વિક્રમં। પ્રભોઽપ્રમેય વૈભવં ॥
નિષંગ ચાપ સાયકં। ધરં ત્રિલોક નાયકં ॥
દિનેશ વંશ મંડનં। મહેશ ચાપ ખંડનં ॥
મુનીંદ્ર સંત રંજનં। સુરારિ વૃંદ ભંજનં ॥
મનોજ વૈરિ વંદિતં। અજાદિ દેવ સેવિતં ॥
વિશુદ્ધ બોધ વિગ્રહં। સમસ્ત દૂષણાપહં ॥
નમામિ ઇંદિરા પતિં। સુખાકરં સતાં ગતિં ॥
ભજે સશક્તિ સાનુજં। શચી પતિં પ્રિયાનુજં ॥
ત્વદંઘ્રિ મૂલ યે નરાઃ। ભજંતિ હીન મત્સરા ॥

પતંતિ નો ભવાર્ણવે। વિતર્ક વીચિ સંકુલે ॥
વિવિક્ત વાસિનઃ સદા। ભજંતિ મુક્તયે મુદા ॥
નિરસ્ય ઇંદ્રિયાદિકં। પ્રયાંતિ તે ગતિં સ્વકં ॥
તમેકમદ્ભુતં પ્રભું। નિરીહમીશ્વરં વિભું ॥
જગદ્ગુરું ચ શાશ્વતં। તુરીયમેવ કેવલં ॥
ભજામિ ભાવ વલ્લભં। કુયોગિનાં સુદુર્લભં ॥
સ્વભક્ત કલ્પ પાદપં। સમં સુસેવ્યમન્વહં ॥
અનૂપ રૂપ ભૂપતિં। નતોઽહમુર્વિજા પતિં ॥
પ્રસીદ મે નમામિ તે। પદાબ્જ ભક્તિ દેહિ મે ॥
પઠંતિ યે સ્તવં ઇદં। નરાદરેણ તે પદં ॥
વ્રજંતિ નાત્ર સંશયં। ત્વદીય ભક્તિ સંયુતા ॥

દો. બિનતી કરિ મુનિ નાઇ સિરુ કહ કર જોરિ બહોરિ।
ચરન સરોરુહ નાથ જનિ કબહુઁ તજૈ મતિ મોરિ ॥ ૪ ॥

અનુસુઇયા કે પદ ગહિ સીતા। મિલી બહોરિ સુસીલ બિનીતા ॥
રિષિપતિની મન સુખ અધિકાઇ। આસિષ દેઇ નિકટ બૈઠાઇ ॥
દિબ્ય બસન ભૂષન પહિરાએ। જે નિત નૂતન અમલ સુહાએ ॥
કહ રિષિબધૂ સરસ મૃદુ બાની। નારિધર્મ કછુ બ્યાજ બખાની ॥
માતુ પિતા ભ્રાતા હિતકારી। મિતપ્રદ સબ સુનુ રાજકુમારી ॥
અમિત દાનિ ભર્તા બયદેહી। અધમ સો નારિ જો સેવ ન તેહી ॥
ધીરજ ધર્મ મિત્ર અરુ નારી। આપદ કાલ પરિખિઅહિં ચારી ॥
બૃધ્ધ રોગબસ જડ઼ ધનહીના। અંધ બધિર ક્રોધી અતિ દીના ॥
ઐસેહુ પતિ કર કિએઁ અપમાના। નારિ પાવ જમપુર દુખ નાના ॥
એકઇ ધર્મ એક બ્રત નેમા। કાયઁ બચન મન પતિ પદ પ્રેમા ॥
જગ પતિ બ્રતા ચારિ બિધિ અહહિં। બેદ પુરાન સંત સબ કહહિં ॥
ઉત્તમ કે અસ બસ મન માહીં। સપનેહુઁ આન પુરુષ જગ નાહીં ॥
મધ્યમ પરપતિ દેખઇ કૈસેં। ભ્રાતા પિતા પુત્ર નિજ જૈસેં ॥
ધર્મ બિચારિ સમુઝિ કુલ રહઈ। સો નિકિષ્ટ ત્રિય શ્રુતિ અસ કહઈ ॥
બિનુ અવસર ભય તેં રહ જોઈ। જાનેહુ અધમ નારિ જગ સોઈ ॥
પતિ બંચક પરપતિ રતિ કરઈ। રૌરવ નરક કલ્પ સત પરઈ ॥
છન સુખ લાગિ જનમ સત કોટિ। દુખ ન સમુઝ તેહિ સમ કો ખોટી ॥
બિનુ શ્રમ નારિ પરમ ગતિ લહઈ। પતિબ્રત ધર્મ છાડ़િ છલ ગહઈ ॥

પતિ પ્રતિકુલ જનમ જહઁ જાઈ। બિધવા હોઈ પાઈ તરુનાઈ ॥

સો. સહજ અપાવનિ નારિ પતિ સેવત સુભ ગતિ લહઇ।
જસુ ગાવત શ્રુતિ ચારિ અજહુ તુલસિકા હરિહિ પ્રિય ॥ પક ॥

સનુ સીતા તવ નામ સુમિર નારિ પતિબ્રત કરહિ।
તોહિ પ્રાનપ્રિય રામ કહિઉઁ કથા સંસાર હિત ॥ પખ ॥

સુનિ જાનકીં પરમ સુખુ પાવા। સાદર તાસુ ચરન સિરુ નાવા ॥
તબ મુનિ સન કહ કૃપાનિધાના। આયસુ હોઇ જાઉઁ બન આના ॥
સંતત મો પર કૃપા કરેહૂ। સેવક જાનિ તજેહુ જનિ નેહૂ ॥
ધર્મ ધુરંધર પ્રભુ કૈ બાની। સુનિ સપ્રેમ બોલે મુનિ ગ્યાની ॥
જાસુ કૃપા અજ સિવ સનકાદી। ચહત સકલ પરમારથ બાદી ॥
તે તુમ્હ રામ અકામ પિઆરે। દીન બંધુ મૃદુ બચન ઉચારે ॥
અબ જાની મૈં શ્રી ચતુરાઈ। ભજી તુમ્હહિ સબ દેવ બિહાઈ ॥
જેહિ સમાન અતિસય નહિં કોઇ। તા કર સીલ કસ ન અસ હોઇ ॥
કેહિ બિધિ કહૌં જાહુ અબ સ્વામી। કહહુ નાથ તુમ્હ અંતરજામી ॥
અસ કહિ પ્રભુ બિલોકિ મુનિ ધીરા। લોચન જલ બહ પુલક સરીરા ॥

છં. તન પુલક નિર્ભર પ્રેમ પુરન નયન મુખ પંકજ દિએ।
મન ગ્યાન ગુન ગોતીત પ્રભુ મૈં દીખ જપ તપ કા કિએ ॥
જપ જોગ ધર્મ સમૂહ તેં નર ભગતિ અનુપમ પાવઇ।
રઘુબીર ચરિત પુનીત નિસિ દિન દાસ તુલસી ગાવઇ ॥

દો. કલિમલ સમન દમન મન રામ સુજસ સુખમૂલ।
સાદર સુનહિ જે તિન્હ પર રામ રહહિં અનુકૂલ ॥ ૬(ક) ॥

સો. કઠિન કાલ મલ કોસ ધર્મ ન ગ્યાન ન જોગ જપ।
પરિહરિ સકલ ભરોસ રામહિ ભજહિં તે ચતુર નર ॥ ૬(ખ) ॥

મુનિ પદ કમલ નાઇ કરિ સીસા। ચલે બનહિ સુર નર મુનિ ઈસા ॥
આગે રામ અનુજ પુનિ પાછેં। મુનિ બર બેષ બને અતિ કાછેં ॥
ઉમય બીચ શ્રી સોહઇ કૈસી। બ્રહ્મ જીવ બિચ માયા જૈસી ॥
સરિતા બન ગિરિ અવઘટ ઘાટા। પતિ પહિચાની દેહિં બર બાટા ॥
જહઁ જહઁ જાહિ દેવ રઘુરાયા। કરહિં મેઘ તહઁ તહઁ નભ છાયા ॥
મિલા અસુર બિરાધ મગ જાતા। આવતહીં રઘુવીર નિપાતા ॥
તુરતહિં રુચિર રૂપ તેહિં પાવા। દેખિ દુખી નિજ ધામ પઠાવા ॥

પુનિ આએ જહઁ મુનિ સરભંગા। સુંદર અનુજ જાનકી સંગા ॥

દો. દેખી રામ મુખ પંકજ મુનિબર લોચન ભૃંગ।
સાદર પાન કરત અતિ ધન્ય જન્મ સરભંગ ॥ ૭ ॥

કહ મુનિ સુનુ રઘુબીર કૃપાલા। સંકર માનસ રાજમરાલા ॥
જાત રહેઉઁ બિરંચિ કે ધામા। સુનેઉઁ શ્રવન બન ઐહહિં રામા ॥
ચિતવત પંથ રહેઉઁ દિન રાતી। અબ પ્રભુ દેખિ જુડ઼ાની છાતી ॥
નાથ સકલ સાધન મૈં હીના। કીન્હી કૃપા જાનિ જન દીના ॥
સો કછુ દેવ ન મોહિ નિહોરા। નિજ પન રાખેઉ જન મન ચોરા ॥
તબ લગિ રહહુ દીન હિત લાગી। જબ લગિ મિલૌં તુમ્હહિ તનુ ત્યાગી ॥
જોગ જગ્ય જપ તપ બ્રત કીન્હા। પ્રભુ કહઁ દેઇ ભગતિ બર લીન્હા ॥
એહિ બિધિ સર રચિ મુનિ સરભંગા। બૈઠે હૃદયઁ છાડ़િ સબ સંગા ॥

દો. સીતા અનુજ સમેત પ્રભુ નીલ જલદ તનુ સ્યામ।
મમ હિયઁ બસહુ નિરંતર સગુનરુપ શ્રીરામ ॥ ૮ ॥

અસ કહિ જોગ અગિનિ તનુ જારા। રામ કૃપાઁ બૈકુંઠ સિધારા ॥
તાતે મુનિ હરિ લીન ન ભયઉ। પ્રથમહિં ભેદ ભગતિ બર લયઉ ॥
રિષિ નિકાય મુનિબર ગતિ દેખિ। સુખી ભએ નિજ હૃદયઁ બિસેષી ॥
અસ્તુતિ કરહિં સકલ મુનિ બૃંદા। જયતિ પ્રનત હિત કરુના કંદા ॥
પુનિ રઘુનાથ ચલે બન આગે। મુનિબર બૃંદ બિપુલ સઁગ લાગે ॥
અસ્થિ સમૂહ દેખિ રઘુરાયા। પૂછી મુનિન્હ લાગિ અતિ દાયા ॥
જાનતહુઁ પૂછિઅ કસ સ્વામી। સબદરસી તુમ્હ અંતરજામી ॥
નિસિચર નિકર સકલ મુનિ ખાએ। સુનિ રઘુબીર નયન જલ છાએ ॥

દો. નિસિચર હીન કરઉઁ મહિ ભુજ ઉઠાઇ પન કીન્હ।
સકલ મુનિન્હ કે આશ્રમન્હિ જાઇ જાઇ સુખ દીન્હ ॥ ૯ ॥

મુનિ અગસ્તિ કર સિષ્ય સુજાના। નામ સુતીછ્ન રતિ ભગવાના ॥
મન ક્રમ બચન રામ પદ સેવક। સપનેહુઁ આન ભરોસ ન દેવક ॥
પ્રભુ આગવનુ શ્રવન સુનિ પાવા। કરત મનોરથ આતુર ધાવા ॥
હે બિધિ દીનબંધુ રઘુરાયા। મો સે સઠ પર કરિહહિં દાયા ॥
સહિત અનુજ મોહિ રામ ગોસાઇ। મિલિહહિં નિજ સેવક કી નાઇ ॥
મોરે જિયઁ ભરોસ દૃઢ़ નાહીં। ભગતિ બિરતિ ન ગ્યાન મન માહીં ॥
નહિં સતસંગ જોગ જપ જાગા। નહિં દૃઢ़ ચરન કમલ અનુરાગા ॥

એક બાનિ કરુનાનિધાન કી। સો પ્રિય જાકેં ગતિ ન આન કી ॥
હોઇહૈં સુફલ આજુ મમ લોચન। દેખિ બદન પંકજ ભવ મોચન ॥
નિર્ભર પ્રેમ મગન મુનિ ગ્યાની। કહિ ન જાઇ સો દસા ભવાની ॥
દિસિ અરુ બિદિસિ પંથ નહિં સૂઝા। કો મૈં ચલેઉઁ કહાઁ નહિં બૂઝા ॥
કબહુઁક ફિરિ પાછેં પુનિ જાઈ। કબહુઁક નૃત્ય કરઇ ગુન ગાઈ ॥
અબિરલ પ્રેમ ભગતિ મુનિ પાઈ। પ્રભુ દેખૈં તરુ ઓટ લુકાઈ ॥
અતિસય પ્રીતિ દેખિ રઘુબીરા। પ્રગટે હૃદયઁ હરન ભવ ભીરા ॥
મુનિ મગ માઝ અચલ હોઇ બૈસા। પુલક સરીર પનસ ફલ જૈસા ॥
તબ રઘુનાથ નિકટ ચલિ આએ। દેખિ દસા નિજ જન મન ભાએ ॥
મુનિહિ રામ બહુ ભાઁતિ જગાવા। જાગ ન ધ્યાનજનિત સુખ પાવા ॥
ભૂપ રૂપ તબ રામ દુરાવા। હૃદયઁ ચતુર્ભુજ રૂપ દેખાવા ॥
મુનિ અકુલાઇ ઉઠા તબ કૈસેં। બિકલ હીન મનિ ફનિ બર જૈસેં ॥
આગેં દેખિ રામ તન સ્યામા। સીતા અનુજ સહિત સુખ ધામા ॥
પરેઉ લકુટ ઇવ ચરનન્હિ લાગી। પ્રેમ મગન મુનિબર બડ઼ભાગી ॥
ભુજ બિસાલ ગહિ લિએ ઉઠાઈ। પરમ પ્રીતિ રાખે ઉર લાઈ ॥
મુનિહિ મિલત અસ સોહ કૃપાલા। કનક તરુહિ જનુ ભેંટ તમાલા ॥
રામ બદનુ બિલોક મુનિ ઠાઢ઼ા। માનહુઁ ચિત્ર માઝ લિખિ કાઢ઼ા ॥

દો. તબ મુનિ હૃદયઁ ધીર ધીર ગહિ પદ બારહિં બાર।
નિજ આશ્રમ પ્રભુ આનિ કરિ પૂજા બિબિધ પ્રકાર ॥ ૧૦ ॥

કહ મુનિ પ્રભુ સુનુ બિનતી મોરી। અસ્તુતિ કરૌં કવન બિધિ તોરી ॥
મહિમા અમિત મોરિ મતિ થોરી। રબિ સન્મુખ ખદ્યોત અઁજોરી ॥
શ્યામ તામરસ દામ શરીરં। જટા મુકુટ પરિધન મુનિચીરં ॥
પાણિ ચાપ શર કટિ તૂણીરં। નૌમિ નિરંતર શ્રીરઘુવીરં ॥
મોહ વિપિન ઘન દહન કૃશાનુઃ। સંત સરોરુહ કાનન ભાનુઃ ॥
નિશિચર કરિ વરૂથ મૃગરાજઃ। ત્રાતુ સદા નો ભવ ખગ બાજઃ ॥
અરુણ નયન રાજીવ સુવેશં। સીતા નયન ચકોર નિશેશં ॥
હર હૃદિ માનસ બાલ મરાલં। નૌમિ રામ ઉર બાહુ વિશાલં ॥
સંશય સર્પ ગ્રસન ઉરગાદઃ। શમન સુકર્કશ તર્ક વિષાદઃ ॥
ભવ ભંજન રંજન સુર યૂથઃ। ત્રાતુ સદા નો કૃપા વરૂથઃ ॥
નિર્ગુણ સગુણ વિષમ સમ રૂપં। જ્ઞાન ગિરા ગોતીતમનૂપં ॥
અમલમખિલમનવદ્યમપારં। નૌમિ રામ ભંજન મહિ ભારં ॥

ભક્ત કલ્પપાદપ આરામઃ। તર્જન ક્રોધ લોભ મદ કામઃ ॥
અતિ નાગર ભવ સાગર સેતુઃ। ત્રાતુ સદા દિનકર કુલ કેતુઃ ॥
અતુલિત ભુજ પ્રતાપ બલ ધામઃ। કલિ મલ વિપુલ વિભંજન નામઃ ॥
ધર્મ વર્મ નર્મદ ગુણ ગ્રામઃ। સંતત શં તનોતુ મમ રામઃ ॥
જદપિ બિરજ બ્યાપક અબિનાસી। સબ કે હૃદયઁ નિરંતર બાસી ॥
તદપિ અનુજ શ્રી સહિત ખરારી। બસતુ મનસિ મમ કાનનચારી ॥
જે જાનહિં તે જાનહુઁ સ્વામી। સગુન અગુન ઉર અંતરજામી ॥
જો કોસલ પતિ રાજિવ નયના। કરઉ સો રામ હૃદય મમ અયના।
અસ અભિમાન જાઇ જનિ ભોરે। મૈં સેવક રઘુપતિ પતિ મોરે ॥
સુનિ મુનિ બચન રામ મન ભાએ। બહુરિ હરષિ મુનિબર ઉર લાએ ॥
પરમ પ્રસન્ન જાનુ મુનિ મોહી। જો બર માગહુ દેઉ સો તોહી ॥
મુનિ કહ મૈ બર કબહુઁ ન જાચા। સમુઝિ ન પરઇ ઝૂઠ કા સાચા ॥
તુમ્હહિ નીક લાગૈ રઘુરાઇ। સો મોહિ દેહુ દાસ સુખદાઇ ॥
અબિરલ ભગતિ બિરતિ બિગ્યાના। હોહુ સકલ ગુન ગ્યાન નિધાના ॥
પ્રભુ જો દીન્હ સો બરુ મૈં પાવા। અબ સો દેહુ મોહિ જો ભાવા ॥

દો. અનુજ જાનકી સહિત પ્રભુ ચાપ બાન ધર રામ।
મમ હિય ગગન ઇંદુ ઇવ બસહુ સદા નિહકામ ॥ ૧૧ ॥

એવમસ્તુ કરિ રમાનિવાસા। હરષિ ચલે કુભંજ રિષિ પાસા ॥
બહુત દિવસ ગુર દરસન પાએઁ। ભએ મોહિ એહિં આશ્રમ આએઁ ॥
અબ પ્રભુ સંગ જાઉઁ ગુર પાહીં। તુમ્હ કહઁ નાથ નિહોરા નાહીં ॥
દેખિ કૃપાનિધિ મુનિ ચતુરાઇ। લિએ સંગ બિહસૈ દ્વૌ ભાઇ ॥
પંથ કહત નિજ ભગતિ અનૂપા। મુનિ આશ્રમ પહુઁચે સુરભૂપા ॥
તુરત સુતીછન ગુર પહિં ગયઊ। કરિ દંડવત કહત અસ ભયઊ ॥
નાથ કૌસલાધીસ કુમારા। આએ મિલન જગત આધારા ॥
રામ અનુજ સમેત બૈદેહી। નિસિ દિનુ દેવ જપત હહુ જેહી ॥
સુનત અગસ્તિ તુરત ઉઠિ ધાએ। હરિ બિલોકિ લોચન જલ છાએ ॥
મુનિ પદ કમલ પરે દ્વૌ ભાઇ। રિષિ અતિ પ્રીતિ લિએ ઉર લાઇ ॥
સાદર કુસલ પૂછિ મુનિ ગ્યાની। આસન બર બૈઠારે આની ॥
પુનિ કરિ બહુ પ્રકાર પ્રભુ પૂજા। મોહિ સમ ભાગ્યવંત નહિં દૂજા ॥
જહઁ લગિ રહે અપર મુનિ બૃંદા। હરષે સબ બિલોકિ સુખકંદા ॥

દો. મુનિ સમૂહ મહઁ બૈઠે સન્મુખ સબ કી ઓર।

સરદ ઇંદુ તન ચિતવત માનહુઁ નિકર ચકોર ॥ ૧૨ ॥

તબ રઘુબીર કહા મુનિ પાહીં। તુમ્હ સન પ્રભુ દુરાવ કછુ નાહી ॥
તુમ્હ જાનહુ જેહિ કારન આયઉઁ। તાતે તાત ન કહિ સમુઝાયઉઁ ॥
અબ સો મંત્ર દેહુ પ્રભુ મોહી। જેહિ પ્રકાર મારૌં મુનિદ્રોહી ॥
મુનિ મુસકાને સુનિ પ્રભુ બાની। પૂછેહુ નાથ મોહિ કા જાની ॥
તુમ્હરેઇઁ ભજન પ્રભાવ અઘારી। જાનઉઁ મહિમા કછુક તુમ્હારી ॥
ઊમરિ તરુ બિસાલ તવ માયા। ફલ બ્રહ્માંડ અનેક નિકાયા ॥
જીવ ચરાચર જંતુ સમાના। ભીતર બસહિ ન જાનહિં આના ॥
તે ફલ ભચ્છક કઠિન કરાલા। તવ ભયઁ ડરત સદા સોઉ કાલા ॥
તે તુમ્હ સકલ લોકપતિ સાઇં। પૂઁછેહુ મોહિ મનુજ કી નાઇં ॥
યહ બર માગઉઁ કૃપાનિકેતા। બસહુ હૃદયઁ શ્રી અનુજ સમેતા ॥
અબિરલ ભગતિ બિરતિ સતસંગા। ચરન સરોરુહ પ્રીતિ અભંગા ॥
જદ્યપિ બ્રહ્મ અખંડ અનંતા। અનુભવ ગમ્ય ભજહિં જેહિ સંતા ॥
અસ તવ રૂપ બખાનઉઁ જાનઉઁ। ફિરિ ફિરિ સગુન બ્રહ્મ રતિ માનઉઁ ॥
સંતત દાસન્હ દેહુ બડ઼ાઇ। તાતેં મોહિ પૂઁછેહુ રઘુરાઇ ॥
હૈ પ્રભુ પરમ મનોહર ઠાઉઁ। પાવન પંચબટી તેહિ નાઉઁ ॥
દંડક બન પુનીત પ્રભુ કરહૂ। ઉગ્ર સાપ મુનિબર કર હરહૂ ॥
બાસ કરહુ તહઁ રઘુકુલ રાયા। કીજે સકલ મુનિન્હ પર દાયા ॥
ચલે રામ મુનિ આયસુ પાઇ। તુરતહિં પંચબટી નિઅરાઇ ॥

દો. ગીધરાજ સૈં ભેંટ ભઇ બહુ બિધિ પ્રીતિ બઢ઼ાઇ ॥
ગોદાવરી નિકટ પ્રભુ રહે પરન ગૃહ છાઇ ॥ ૧૩ ॥

જબ તે રામ કીન્હ તહઁ બાસા। સુખી ભએ મુનિ બીતી ત્રાસા ॥
ગિરિ બન નદીં તાલ છબિ છાએ। દિન દિન પ્રતિ અતિ હૌહિં સુહાએ ॥
ખગ મૃગ બૃંદ અનંદિત રહહીં। મધુપ મધુર ગંજત છબિ લહહીં ॥
સો બન બરનિ ન સક અહિરાજા। જહાઁ પ્રગટ રઘુબીર બિરાજા ॥
એક બાર પ્રભુ સુખ આસીના। લછિમન બચન કહે છલહીના ॥
સુર નર મુનિ સચરાચર સાઇં। મૈં પૂછઉઁ નિજ પ્રભુ કી નાઇં ॥
મોહિ સમુઝાઇ કહહુ સોઇ દેવા। સબ તજિ કરૌં ચરન રજ સેવા ॥
કહહુ ગ્યાન બિરાગ અરુ માયા। કહહુ સો ભગતિ કરહુ જેહિં દાયા ॥

દો. ઈસ્વર જીવ ભેદ પ્રભુ સકલ કહૌ સમુઝાઇ ॥

જાતેં હોઇ ચરન રતિ સોક મોહ ભ્રમ જાઇ ॥ ૧૪ ॥

થોરેહિ મહઁ સબ કહઉઁ બુઝાઇ। સુનહુ તાત મતિ મન ચિત લાઇ ॥
મૈં અરુ મોર તોર તૈં માયા। જેહિં બસ કીન્હે જીવ નિકાયા ॥
ગો ગોચર જહઁ લગિ મન જાઇ। સો સબ માયા જાનેહુ ભાઇ ॥
તેહિ કર ભેદ સુનહુ તુમ્હ સોઊ। બિદ્યા અપર અબિદ્યા દોઊ ॥
એક દુષ્ટ અતિસય દુખરૂપા। જા બસ જીવ પરા ભવકૂપા ॥
એક રચઇ જગ ગુન બસ જાકેં। પ્રભુ પ્રેરિત નહિં નિજ બલ તાકેં ॥
ગ્યાન માન જહઁ એકઉ નાહીં। દેખ બ્રહ્મ સમાન સબ માહી ॥
કહિઅ તાત સો પરમ બિરાગી। તૃન સમ સિદ્ધિ તીનિ ગુન ત્યાગી ॥

દો. માયા ઈસ ન આપુ કહુઁ જાન કહિઅ સો જીવ।
બંધ મોચ્છ પ્રદ સર્બપર માયા પ્રેરક સીવ ॥ ૧૫ ॥

ધર્મ તેં બિરતિ જોગ તેં ગ્યાના। ગ્યાન મોચ્છપ્રદ બેદ બખાના ॥
જાતેં બેગિ દ્રવઉઁ મૈં ભાઇ। સો મમ ભગતિ ભગત સુખદાઇ ॥
સો સુતંત્ર અવલંબ ન આના। તેહિ આધીન ગ્યાન બિગ્યાના ॥
ભગતિ તાત અનુપમ સુખમૂલા। મિલઇ જો સંત હોઁ અનુકૂલા ॥
ભગતિ કિ સાધન કહઉઁ બખાની। સુગમ પંથ મોહિ પાવહિં પ્રાની ॥
પ્રથમહિં બિપ્ર ચરન અતિ પ્રીતી। નિજ નિજ કર્મ નિરત શ્રુતિ રીતી ॥
એહિ કર ફલ પુનિ બિષય બિરાગા। તબ મમ ધર્મ ઉપજ અનુરાગા ॥
શ્રવનાદિક નવ ભક્તિ દૃઢ઼ાહીં। મમ લીલા રતિ અતિ મન માહીં ॥
સંત ચરન પંકજ અતિ પ્રેમા। મન ક્રમ બચન ભજન દૃઢ઼ નેમા ॥
ગુરુ પિતુ માતુ બંધુ પતિ દેવા। સબ મોહિ કહઁ જાને દૃઢ઼ સેવા ॥
મમ ગુન ગાવત પુલક સરીરા। ગદગદ ગિરા નયન બહ નીરા ॥
કામ આદિ મદ દંભ ન જાકેં। તાત નિરંતર બસ મૈં તાકેં ॥

દો. બચન કર્મ મન મોરિ ગતિ ભજનુ કરહિં નિઃકામ ॥
તિન્હ કે હૃદય કમલ મહુઁ કરઉઁ સદા બિશ્રામ ॥ ૧૬ ॥

ભગતિ જોગ સુનિ અતિ સુખ પાવા। લછિમન પ્રભુ ચરનન્હિ સિરુ નાવા ॥
એહિ બિધિ ગએ કછુક દિન બીતી। કહત બિરાગ ગ્યાન ગુન નીતી ॥
સૂપનખા રાવન કૈ બહિની। દુષ્ટ હૃદય દારુન જસ અહિની ॥
પંચબટી સો ગઇ એક બારા। દેખિ બિકલ ભઇ જુગલ કુમારા ॥
ભ્રાતા પિતા પુત્ર ઉરગારી। પુરુષ મનોહર નિરખત નારી ॥

હોઇ બિકલ સક મનહિ ન રોકી। જિમિ રબિમનિ દ્રવ રબિહિ બિલોકી ॥
રુચિર રુપ ધરિ પ્રભુ પહિં જાઇ। બોલી બચન બહુત મુસુકાઇ ॥
તુમ્હ સમ પુરુષ ન મો સમ નારી। યહ સઁજોગ બિધિ રચા બિચારી ॥
મમ અનુરુપ પુરુષ જગ માહીં। દેખેઉઁ ખોજિ લોક તિહુ નાહીં ॥
તાતે અબ લગિ રહિઉઁ કુમારી। મનુ માના કછુ તુમ્હહિ નિહારી ॥
સીતહિ ચિતઇ કહી પ્રભુ બાતા। અહઇ કુઆર મોર લઘુ ભ્રાતા ॥
ગઇ લછિમન રિપુ ભગિની જાની। પ્રભુ બિલોકિ બોલે મૃદુ બાની ॥
સુંદરિ સુનુ મૈં ઉન્હ કર દાસા। પરાધીન નહિં તોર સુપાસા ॥
પ્રભુ સમર્થ કોસલપુર રાજા। જો કછુ કરહિં ઉનહિ સબ છાજા ॥
સેવક સુખ ચહ માન ભિખારી। બ્યસની ધન સુભ ગતિ બિભિચારી ॥
લોભી જસુ ચહ ચાર ગુમાની। નભ દુહિ દૂધ ચહત એ પ્રાની ॥
પુનિ ફિરિ રામ નિકટ સો આઇ। પ્રભુ લછિમન પહિં બહુરિ પઠાઇ ॥
લછિમન કહા તોહિ સો બરઇ। જો તૃન તોરિ લાજ પરિહરઇ ॥
તબ ખિસિઆનિ રામ પહિં ગઇ। રુપ ભયંકર પ્રગટત ભઇ ॥
સીતહિ સભય દેખિ રઘુરાઇ। કહા અનુજ સન સયન બુઝાઇ ॥

દો. લછિમન અતિ લાઘવઁ સો નાક કાન બિનુ કીન્હિ।
તાકે કર રાવન કહઁ મનૌ ચુનૌતી દીન્હિ ॥ ૧૭ ॥

નાક કાન બિનુ ભઇ બિકરારા। જનુ સ્રવ સૈલ ગૈરુ કૈ ધારા ॥
ખર દૂષન પહિં ગઇ બિલપાતા। ધિગ ધિગ તવ પૌરુષ બલ ભ્રાતા ॥
તેહિ પૂછા સબ કહેસિ બુઝાઈ। જાતુધાન સુનિ સેન બનાઇ ॥
ધાએ નિસિચર નિકર બરૂથા। જનુ સપચ્છ કજ્જલ ગિરિ જૂથા ॥
નાના બાહન નાનાકારા। નાનાયુધ ધર ઘોર અપારા ॥
સુપનખા આગેં કરિ લીની। અસુભ રુપ શ્રુતિ નાસા હીની ॥
અસગુન અમિત હોહિં ભયકારી। ગનહિં ન મૃત્યુ બિબસ સબ ઝારી ॥
ગર્જહિ તર્જહિં ગગન ઉડ઼ાહીં। દેખિ કટકુ ભટ અતિ હરષાહીં ॥
કોઉ કહ જિઅત ધરહુ દ્વૌ ભાઇ। ધરિ મારહુ તિય લેહુ છડ઼ાઇ ॥
ધૂરિ પૂરિ નભ મંડલ રહા। રામ બોલાઇ અનુજ સન કહા ॥
લૈ જાનકિહિ જાહુ ગિરિ કંદર। આવા નિસિચર કટકુ ભયંકર ॥
રહેહુ સજગ સુનિ પ્રભુ કૈ બાની। ચલે સહિત શ્રી સર ધનુ પાની ॥
દેખિ રામ રિપુદલ ચલિ આવા। બિહસિ કઠિન કોદંડ ચઢ઼ાવા ॥

છં. કોદંડ કઠિન ચઢ઼ાઇ સિર જટ જૂટ બઁધત સોહ ક્યોં।

મરકત સયલ પર લરત દામિનિ કોટિ સોં જુગ ભુજગ જ્યોં ॥
કટિ કસિ નિષંગ બિસાલ ભુજ ગહિ ચાપ બિસિખ સુધારિ કૈ ॥
ચિતવત મનહુઁ મૃગરાજ પ્રભુ ગજરાજ ઘટા નિહારિ કૈ ॥

સો. આઇ ગએ બગમેલ ધરહુ ધરહુ ધાવત સુભટ।
જથા બિલોકિ અકેલ બાલ રબિહિ ઘેરત દનુજ ॥ ૧૮ ॥

પ્રભુ બિલોકિ સર સકહિં ન ડારી। થકિત ભઈ રજનીચર ધારી ॥
સચિવ બોલિ બોલે ખર દૂષન। યહ કોઉ નૃપબાલક નર ભૂષન ॥
નાગ અસુર સુર નર મુનિ જેતે। દેખે જિતે હતે હમ કેતે ॥
હમ ભરિ જન્મ સુનહુ સબ ભાઈ। દેખી નહિં અસિ સુંદરતાઈ ॥
જદ્યપિ ભગિની કીન્હ કુરૂપા। બધ લાયક નહિં પુરુષ અનૂપા ॥
દેહુ તુરત નિજ નારિ દુરાઈ। જીઅત ભવન જાહુ દ્વૌ ભાઈ ॥
મોર કહા તુમ્હ તાહિ સુનાવહુ। તાસુ બચન સુનિ આતુર આવહુ ॥
દૂતન્હ કહા રામ સન જાઇ। સુનત રામ બોલે મુસકાઇ ॥
હમ છત્રી મૃગયા બન કરહીં। તુમ્હ સે ખલ મૃગ ખૌજત ફિરહીં ॥
રિપુ બલવંત દેખિ નહિં ડરહીં। એક બાર કાલહુ સન લરહીં ॥
જદ્યપિ મનુજ દનુજ કુલ ઘાલક। મુનિ પાલક ખલ સાલક બાલક ॥
જૌં ન હોઇ બલ ઘર ફિરિ જાહૂ। સમર બિમુખ મૈં હતઉઁ ન કાહૂ ॥
રન ચઢ઼િ કરિઅ કપટ ચતુરાઈ। રિપુ પર કૃપા પરમ કદરાઈ ॥
દૂતન્હ જાઇ તુરત સબ કહેઊ। સુનિ ખર દૂષન ઉર અતિ દહેઊ ॥
છં. ઉર દહેઉ કહેઉ કિ ધરહુ ધાએ બિકટ ભટ રજનીચરા।
સર ચાપ તોમર સક્તિ સૂલ કૃપાન પરિઘ પરસુ ધરા ॥
પ્રભુ કીન્હ ધનુષ ટકોર પ્રથમ કઠોર ઘોર ભયાવહા।
ભએ બધિર બ્યાકુલ જાતુધાન ન ગ્યાન તેહિ અવસર રહા ॥

દો. સાવધાન હોઇ ધાએ જાનિ સબલ આરાતિ।
લાગે બરષન રામ પર અસ્ત્ર સસ્ત્ર બહુ ભાઁતિ ॥ ૧૯(ક) ॥

તિન્હ કે આયુધ તિલ સમ કરિ કાટે રઘુબીર।
તાનિ સરાસન શ્રવન લગિ પુનિ છાઁડ़ે નિજ તીર ॥ ૧૯(ખ) ॥

છં. તબ ચલે જાન બબાન કરાલ। ફુંકરત જનુ બહુ બ્યાલ ॥
કોપેઉ સમર શ્રીરામ। ચલે બિસિખ નિસિત નિકામ ॥
અવલોકિ ખરતર તીર। મુરિ ચલે નિસિચર બીર ॥

ભએ ક્રુદ્ધ તીનિઉ ભાઇ। જો ભાગિ રન તે જાઇ ॥
તેહિ બધબ હમ નિજ પાનિ। ફિરે મરન મન મહુઁ ઠાનિ ॥
આયુધ અનેક પ્રકાર। સનમુખ તે કરહિં પ્રહાર ॥
રિપુ પરમ કોપે જાનિ। પ્રભુ ધનુષ સર સંધાનિ ॥
છાઁડ઼ે બિપુલ નારાચ। લગે કટન બિકટ પિસાચ ॥
ઉર સીસ ભુજ કર ચરન। જહઁ તહઁ લગે મહિ પરન ॥
ચિક્કરત લાગત બાન। ધર પરત કુધર સમાન ॥
ભટ કટત તન સત ખંડ। પુનિ ઉઠત કરિ પાષંડ ॥
નભ ઉડ़ત બહુ ભુજ મુંડ। બિનુ મૌલિ ધાવત રુંડ ॥
ખગ કંક કાક સૃગાલ। કટકટહિં કઠિન કરાલ ॥

છં. કટકટહિં જ઼ંબુક ભૂત પ્રેત પિસાચ ખર્પર સંચહીં।
બેતાલ બીર કપાલ તાલ બજાઇ જોગિનિ નંચહીં ॥
રઘુબીર બાન પ્રચંડ ખંડહિં ભટન્હ કે ઉર ભુજ સિરા।
જહઁ તહઁ પરહિં ઉઠિ લરહિં ધર ધરુ ધરુ કરહિં ભયકર ગિરા ॥
અંતાવરીં ગહિ ઉડ़ત ગીધ પિસાચ કર ગહિ ધાવહીં ॥
સંગ્રામ પુર બાસી મનહુઁ બહુ બાલ ગુડ़ી ઉડ़ાવહીં ॥
મારે પછારે ઉર બિદારે બિપુલ ભટ કહઁરત પરે।
અવલોકિ નિજ દલ બિકલ ભટ તિસિરાદિ ખર દૂષન ફિરે ॥
સર સક્તિ તોમર પરસુ સૂલ કૃપાન એકહિ બારહીં।
કરિ કોપ શ્રીરઘુબીર પર અગનિત નિસાચર ડારહીં ॥
પ્રભુ નિમિષ મહુઁ રિપુ સર નિવારિ પચારિ ડારે સાયકા।
દસ દસ બિસિખ ઉર માઝ મારે સકલ નિસિચર નાયકા ॥
મહિ પરત ઉઠિ ભટ ભિરત મરત ન કરત માયા અતિ ઘની।
સુર ડરત ચૌદહ સહસ પ્રેત બિલોકિ એક અવધ ધની ॥
સુર મુનિ સભય પ્રભુ દેખિ માયાનાથ અતિ કૌતુક કર્ યો।
દેખહિ પરસપર રામ કરિ સંગ્રામ રિપુદલ લરિ મર્ યો ॥

દો. રામ રામ કહિ તનુ તજહિં પાવહિં પદ નિર્બાન।
કરિ ઉપાય રિપુ મારે છન મહુઁ કૃપાનિધાન ॥ ૨૦(ક) ॥

હરષિત બરષહિં સુમન સુર બાજહિં ગગન નિસાન।
અસ્તુતિ કરિ કરિ સબ ચલે સોભિત બિબિધ બિમાન ॥ ૨૦(ખ) ॥

જબ રઘુનાથ સમર રિપુ જીતે। સુર નર મુનિ સબ કે ભય બીતે ॥
તબ લછિમન સીતહિ લૈ આએ। પ્રભુ પદ પરત હરષિ ઉર લાએ।
સીતા ચિતવ સ્યામ મૃદુ ગાતા। પરમ પ્રેમ લોચન ન અઘાતા ॥
પંચવટીં બસિ શ્રીરઘુનાયક। કરત ચરિત સુર મુનિ સુખદાયક ॥
ધુઆઁ દેખિ ખરદૂષન કેરા। જાઇ સુપનખાઁ રાવન પ્રેરા ॥
બોલિ બચન ક્રોધ કરિ ભારી। દેસ કોસ કૈ સુરતિ બિસારી ॥
કરસિ પાન સોવસિ દિનુ રાતી। સુધિ નહિં તવ સિર પર આરાતી ॥
રાજ નીતિ બિનુ ધન બિનુ ધર્મા। હરિહિ સમર્પે બિનુ સતકર્મા ॥
બિદ્યા બિનુ બિબેક ઉપજાએઁ। શ્રમ ફલ પઢ઼ે કિએઁ અરુ પાએઁ ॥
સંગ તે જતી કુમંત્ર તે રાજા। માન તે ગ્યાન પાન તેં લાજા ॥
પ્રીતિ પ્રનય બિનુ મદ તે ગુની। નાસહિ બેગિ નીતિ અસ સુની ॥

સો. રિપુ રુજ પાવક પાપ પ્રભુ અહિ ગનિઅ ન છોટ કરિ।
અસ કહિ બિબિધ બિલાપ કરિ લાગી રોદન કરન ॥ ૨૧(ક) ॥

દો. સભા માઝ પરિ બ્યાકુલ બહુ પ્રકાર કહ રોઇ।
તોહિ જિઅત દસકંધર મોરિ કિ અસિ ગતિ હોઇ ॥ ૨૧(ખ) ॥

સુનત સભાસદ ઉઠે અકુલાઇ। સમુઝાઇ ગહિ બાહઁ ઉઠાઇ ॥
કહ લંકેસ કહસિ નિજ બાતા। કેઁ તવ નાસા કાન નિપાતા ॥
અવધ નૃપતિ દસરથ કે જાએ। પુરુષ સિંઘ બન ખેલન આએ ॥
સમુઝિ પરી મોહિ ઉન્હ કૈ કરની। રહિત નિસાચર કરિહહિં ધરની ॥
જિન્હ કર ભુજબલ પાઇ દસાનન। અભય ભએ બિચરત મુનિ કાનન ॥
દેખત બાલક કાલ સમાના। પરમ ધીર ધન્વી ગુન નાના ॥
અતુલિત બલ પ્રતાપ દ્વૌ ભ્રાતા। ખલ બધ રત સુર મુનિ સુખદાતા ॥
સોભાધામ રામ અસ નામા। તિન્હ કે સંગ નારિ એક સ્યામા ॥
રુપ રાસિ બિધિ નારિ સઁવારી। રતિ સત કોટિ તાસુ બલિહારી ॥
તાસુ અનુજ કાટે શ્રુતિ નાસા। સુનિ તવ ભગિનિ કરહિં પરિહાસા ॥
ખર દૂષન સુનિ લગે પુકારા। છન મહુઁ સકલ કટક ઉન્હ મારા ॥
ખર દૂષન તિસિરા કર ઘાતા। સુનિ દસસીસ જરે સબ ગાતા ॥

દો. સુપનખહિ સમુઝાઇ કરિ બલ બોલેસિ બહુ ભાઁતિ।
ગયઉ ભવન અતિ સોચબસ નીદ પરઇ નહિં રાતિ ॥ ૨૨ ॥

સુર નર અસુર નાગ ખગ માહીં। મોરે અનુચર કહઁ કોઉ નાહીં ॥

ખર દૂષન મોહિ સમ બલવંતા। તિન્હહિ કો મારઇ બિનુ ભગવંતા ॥
સુર રંજન ભંજન મહિ ભારા। જૌં ભગવંત લીન્હ અવતારા ॥
તૌ મૈ જાઇ બૈરુ હઠિ કરઊઁ। પ્રભુ સર પ્રાન તજેં ભવ તરઊઁ ॥
હોઇહિ ભજનુ ન તામસ દેહા। મન ક્રમ બચન મંત્ર દૃઢ઼ એહા ॥
જૌં નરરુપ ભૂપસુત કોઊ। હરિહઉઁ નારિ જીતિ રન દોઊ ॥
ચલા અકેલ જાન ચઢિ તહવાઁ। બસ મારીચ સિંધુ તટ જહવાઁ ॥
ઇહાઁ રામ જસિ જુગુતિ બનાઇ। સુનહુ ઉમા સો કથા સુહાઇ ॥

દો. લછિમન ગએ બનહિં જબ લેન મૂલ ફુલ કંદ।
જનકસુતા સન બોલે બિહસિ કૃપા સુખ બૃંદ ॥ ૨૩ ॥

સુનહુ પ્રિયા બ્રત રુચિર સુસીલા। મૈં કછુ કરબિ લલિત નરલીલા ॥
તુમ્હ પાવક મહુઁ કરહુ નિવાસા। જૌ લગિ કરૌં નિસાચર નાસા ॥
જબહિં રામ સબ કહા બખાની। પ્રભુ પદ ધરિ હિયઁ અનલ સમાની ॥
નિજ પ્રતિબિંબ રાખિ તહઁ સીતા। તૈસઇ સીલ રુપ સુબિનીતા ॥
લછિમનહૂઁ યહ મરમુ ન જાના। જો કછુ ચરિત રચા ભગવાના ॥
દસમુખ ગયઉ જહાઁ મારીચા। નાઇ માથ સ્વારથ રત નીચા ॥
નવનિ નીચ કૈ અતિ દુખદાઇ। જિમિ અંકુસ ધનુ ઉરગ બિલાઇ ॥
ભયદાયક ખલ કૈ પ્રિય બાની। જિમિ અકાલ કે કુસુમ ભવાની ॥

દો. કરિ પૂજા મારીચ તબ સાદર પૂછી બાત।
કવન હેતુ મન બ્યગ્ર અતિ અકસર આયહુ તાત ॥ ૨૪ ॥

દસમુખ સકલ કથા તેહિ આગેં। કહી સહિત અભિમાન અભાગેં ॥
હોહુ કપટ મૃગ તુમ્હ છલકારી। જેહિ બિધિ હરિ આનૌ નૃપનારી ॥
તેહિં પુનિ કહા સુનહુ દસસીસા। તે નરરુપ ચરાચર ઈસા ॥
તાસોં તાત બયરુ નહિં કીજે। મારેં મરિઅ જિઆએઁ જીજૈ ॥
મુનિ મખ રાખન ગયઉ કુમારા। બિનુ ફર સર રઘુપતિ મોહિ મારા ॥
સત જોજન આયઉઁ છન માહીં। તિન્હ સન બયરુ કિએઁ ભલ નાહીં ॥
ભઇ મમ કીટ ભૃંગ કી નાઇ। જહઁ તહઁ મૈં દેખઉઁ દોઉ ભાઇ ॥
જૌં નર તાત તદપિ અતિ સૂરા। તિન્હહિ બિરોધિ ન આઇહિ પૂરા ॥

દો. જેહિં તાડ઼કા સુબાહુ હતિ ખંડેઉ હર કોદંડ ॥
ખર દૂષન તિસિરા બધેઉ મનુજ કિ અસ બરિબંડ ॥ ૨૫ ॥

જાહુ ભવન કુલ કુસલ બિચારી। સુનત જરા દીન્હિસિ બહુ ગારી ॥

ગુરુ જિમિ મૂઢ઼ કરસિ મમ બોધા। કહુ જગ મોહિ સમાન કો જોધા ॥
તબ મારીચ હૃદયઁ અનુમાના। નવહિ બિરોધેં નહિં કલ્યાના ॥
સસ્ત્રી મર્મી પ્રભુ સઠ ધની। બૈદ બંદિ કબિ ભાનસ ગુની ॥
ઉભય ભાઁતિ દેખા નિજ મરના। તબ તાકિસિ રઘુનાયક સરના ॥
ઉતરુ દેત મોહિ બધબ અભાગેં। કસ ન મરૌં રઘુપતિ સર લાગેં ॥
અસ જિયઁ જાનિ દસાનન સંગા। ચલા રામ પદ પ્રેમ અભંગા ॥
મન અતિ હરષ જનાવ ન તેહી। આજુ દેખિહઉઁ પરમ સનેહી ॥

છં. નિજ પરમ પ્રીતમ દેખિ લોચન સુફલ કરિ સુખ પાઇહૌં।
શ્રી સહિત અનુજ સમેત કૃપાનિકેત પદ મન લાઇહૌં ॥
નિર્બાન દાયક ક્રોધ જા કર ભગતિ અબસહિ બસકરી।
નિજ પાનિ સર સંધાનિ સો મોહિ બધિહિ સુખસાગર હરી ॥

દો. મમ પાછેં ધર ધાવત ધરેં સરાસન બાન।
ફિરિ ફિરિ પ્રભુહિ બિલોકિહઉઁ ધન્ય ન મો સમ આન ॥ ૨૬ ॥

તેહિ બન નિકટ દસાનન ગયઊ। તબ મારીચ કપટમૃગ ભયઊ ॥
અતિ બિચિત્ર કછુ બરનિ ન જાઇ। કનક દેહ મનિ રચિત બનાઇ ॥
સીતા પરમ રુચિર મૃગ દેખા। અંગ અંગ સુમનોહર બેષા ॥
સુનહુ દેવ રઘુબીર કૃપાલા। એહિ મૃગ કર અતિ સુંદર છાલા ॥
સત્યસંધ પ્રભુ બધિ કરિ એહી। આનહુ ચર્મ કહતિ બૈદેહી ॥
તબ રઘુપતિ જાનત સબ કારન। ઉઠે હરષિ સુર કાજુ સઁવારન ॥
મૃગ બિલોકિ કટિ પરિકર બાઁધા। કરતલ ચાપ રુચિર સર સાઁધા ॥
પ્રભુ લછિમનહિ કહા સમુઝાઇ। ફિરત બિપિન નિસિચર બહુ ભાઇ ॥
સીતા કેરિ કરેહુ રખવારી। બુધિ બિબેક બલ સમય બિચારી ॥
પ્રભુહિ બિલોકિ ચલા મૃગ ભાજી। ધાએ રામુ સરાસન સાજી ॥
નિગમ નેતિ સિવ ધ્યાન ન પાવા। માયામૃગ પાછેં સો ધાવા ॥
કબહુઁ નિકટ પુનિ દૂરિ પરાઇ। કબહુઁક પ્રગટઇ કબહુઁ છપાઇ ॥
પ્રગટત દુરત કરત છલ ભૂરી। એહિ બિધિ પ્રભુહિ ગયઉ લૈ દૂરી ॥
તબ તકિ રામ કઠિન સર મારા। ધરનિ પરેઉ કરિ ઘોર પુકારા ॥
લછિમન કર પ્રથમહિં લૈ નામા। પાછેં સુમિરેસિ મન મહુઁ રામા ॥
પ્રાન તજત પ્રગટેસિ નિજ દેહા। સુમિરેસિ રામુ સમેત સનેહા ॥
અંતર પ્રેમ તાસુ પહિચાના। મુનિ દુર્લભ ગતિ દીન્હિ સુજાના ॥

દો. બિપુલ સુમન સુર બરષહિં ગાવહિં પ્રભુ ગુન ગાથ।
નિજ પદ દીન્હ અસુર કહુઁ દીનબંધુ રઘુનાથ ॥ ૨૭ ॥

ખલ બધિ તુરત ફિરે રઘુબીરા। સોહ ચાપ કર કટિ તૂનીરા ॥
આરત ગિરા સુની જબ સીતા। કહ લછિમન સન પરમ સભીતા ॥
જાહુ બેગિ સંકટ અતિ ભ્રાતા। લછિમન બિહસિ કહા સુનુ માતા ॥
ભૃકુટિ બિલાસ સૃષ્ટિ લય હોઇ। સપનેહુઁ સંકટ પરઇ કિ સોઇ ॥
મરમ બચન જબ સીતા બોલા। હરિ પ્રેરિત લછિમન મન ડોલા ॥
બન દિસિ દેવ સૌંપિ સબ કાહૂ। ચલે જહાઁ રાવન સસિ રાહૂ ॥
સૂન બીચ દસકંધર દેખા। આવા નિકટ જતી કેં બેષા ॥
જાકેં ડર સુર અસુર ડેરાહીં। નિસિ ન નીદ દિન અન્ન ન ખાહીં ॥
સો દસસીસ સ્વાન કી નાઇ। ઇત ઉત ચિતઇ ચલા ભડ઼િહાઇ ॥
ઇમિ કુપંથ પગ દેત ખગેસા। રહ ન તેજ બુધિ બલ લેસા ॥
નાના બિધિ કરિ કથા સુહાઇ। રાજનીતિ ભય પ્રીતિ દેખાઇ ॥
કહ સીતા સુનુ જતી ગોસાઇં। બોલેહુ બચન દુષ્ટ કી નાઇં ॥
તબ રાવન નિજ રૂપ દેખાવા। ભઈ સભય જબ નામ સુનાવા ॥
કહ સીતા ધરિ ધીરજુ ગાઢ઼ા। આઇ ગયઉ પ્રભુ રહુ ખલ ઠાઢ઼ા ॥
જિમિ હરિબધુહિ છુદ્ર સસ ચાહા। ભએસિ કાલબસ નિસિચર નાહા ॥
સુનત બચન દસસીસ રિસાના। મન મહુઁ ચરન બંદિ સુખ માના ॥

દો. ક્રોધવંત તબ રાવન લીન્હિસિ રથ બૈઠાઇ।
ચલા ગગનપથ આતુર ભયઁ રથ હાઁકિ ન જાઇ ॥ ૨૮ ॥

હા જગ એક બીર રઘુરાયા। કેહિં અપરાધ બિસારેહુ દાયા ॥
આરતિ હરન સરન સુખદાયક। હા રઘુકુલ સરોજ દિનનાયક ॥
હા લછિમન તુમ્હાર નહિં દોસા। સો ફલુ પાયઉઁ કીન્હેઉઁ રોસા ॥
બિબિધ બિલાપ કરતિ બૈદેહી। ભૂરિ કૃપા પ્રભુ દૂરિ સનેહી ॥
બિપતિ મોરિ કો પ્રભુહિ સુનાવા। પુરોડાસ ચહ રાસભ ખાવા ॥
સીતા કૈ બિલાપ સુનિ ભારી। ભએ ચરાચર જીવ દુખારી ॥
ગીધરાજ સુનિ આરત બાની। રઘુકુલતિલક નારિ પહિચાની ॥
અધમ નિસાચર લીન્હે જાઇ। જિમિ મલેછ બસ કપિલા ગાઇ ॥
સીતે પુત્રિ કરસિ જનિ ત્રાસા। કરિહઉઁ જાતુધાન કર નાસા ॥
ધાવા ક્રોધવંત ખગ કૈસેં। છૂટઇ પબિ પરબત કહુઁ જૈસે ॥
રે રે દુષ્ટ ઠાઢ઼ કિન હોહી। નિર્ભય ચલેસિ ન જાનેહિ મોહી ॥

આવત દેખિ કૃતાંત સમાના। ફિરિ દસકંધર કર અનુમાના ॥
કી મૈનાક કિ ખગપતિ હોઇ। મમ બલ જાન સહિત પતિ સોઇ ॥
જાના જરઠ જટાયૂ એહા। મમ કર તીરથ છાઁડ਼िહિ દેહા ॥
સુનત ગીધ ક્રોધાતુર ધાવા। કહ સુનુ રાવન મોર સિખાવા ॥
તજિ જાનકિહિ કુસલ ગૃહ જાહૂ। નાહિં ત અસ હોઇહિ બહુબાહૂ ॥
રામ રોષ પાવક અતિ ઘોરા। હોઇહિ સકલ સલભ કુલ તોરા ॥
ઉતરુ ન દેત દસાનન જોધા। તબહિં ગીધ ધાવા કરિ ક્રોધા ॥
ધરિ કચ બિરથ કીન્હ મહિ ગિરા। સીતહિ રાખિ ગીધ પુનિ ફિરા ॥
ચૌચન્હ મારિ બિદારેસિ દેહી। દંડ એક ભઇ મુરુછા તેહી ॥
તબ સક્રોધ નિસિચર ખિસિઆના। કાઢ਼ेસિ પરમ કરાલ કૃપાના ॥
કાટેસિ પંખ પરા ખગ ધરની। સુમિરિ રામ કરિ અદભુત કરની ॥
સીતહિ જાનિ ચઢ਼ાઇ બહોરી। ચલા ઉતાઇલ ત્રાસ ન થોરી ॥
કરતિ બિલાપ જાતિ નભ સીતા। બ્યાધ બિબસ જનુ મૃગી સભીતા ॥
ગિરિ પર બૈઠે કપિન્હ નિહારી। કહિ હરિ નામ દીન્હ પટ ડારી ॥
એહિ બિધિ સીતહિ સો લૈ ગયઊ। બન અસોક મહઁ રાખત ભયઊ ॥

દો. હારિ પરા ખલ બહુ બિધિ ભય અરુ પ્રીતિ દેખાઇ।
તબ અસોક પાદપ તર રાખિસિ જતન કરાઇ ॥ ૨૯(ક) ॥

નવાન્હપારાયણ, છઠા વિશ્રામ

જેહિ બિધિ કપટ કુરંગ સઁગ ધાઇ ચલે શ્રીરામ।
સો છબિ સીતા રાખિ ઉર રટતિ રહતિ હરિનામ ॥ ૨૯(ખ) ॥

રઘુપતિ અનુજહિ આવત દેખી। બાહિજ ચિંતા કીન્હિ બિસેષી ॥
જનકસુતા પરિહરિહુ અકેલી। આયહુ તાત બચન મમ પેલી ॥
નિસિચર નિકર ફિરહિં બન માહીં। મમ મન સીતા આશ્રમ નાહીં ॥
ગહિ પદ કમલ અનુજ કર જોરી। કહેઉ નાથ કછુ મોહિ ન ખોરી ॥
અનુજ સમેત ગએ પ્રભુ તહવાઁ। ગોદાવરિ તટ આશ્રમ જહવાઁ ॥
આશ્રમ દેખિ જાનકી હીના। ભએ બિકલ જસ પ્રાકૃત દીના ॥
હા ગુન ખાનિ જાનકી સીતા। રૂપ સીલ બ્રત નેમ પુનીતા ॥
લછિમન સમુઝાએ બહુ ભાઁતી। પૂછત ચલે લતા તરુ પાઁતી ॥
હે ખગ મૃગ હે મધુકર શ્રેની। તુમ્હ દેખી સીતા મૃગનૈની ॥
ખંજન સુક કપોત મૃગ મીના। મધુપ નિકર કોકિલા પ્રબીના ॥
કુંદ કલી દાડ਼िમ દામિની। કમલ સરદ સસિ અહિભામિની ॥

બરુન પાસ મનોજ ધનુ હંસા। ગજ કેહરિ નિજ સુનત પ્રસંસા ॥
શ્રીફલ કનક કદલિ હરષાહીં। નેકુ ન સંક સકુચ મન માહીં ॥
સુનુ જાનકી તોહિ બિનુ આજૂ। હરષે સકલ પાઇ જનુ રાજૂ ॥
કિમિ સહિ જાત અનખ તોહિ પાહીં । પ્રિયા બેગિ પ્રગટસિ કસ નાહીં ॥
એહિ બિધિ ખૌજત બિલપત સ્વામી। મનહુઁ મહા બિરહી અતિ કામી ॥
પૂરનકામ રામ સુખ રાસી। મનુજ ચરિત કર અજ અબિનાસી ॥
આગે પરા ગીધપતિ દેખા। સુમિરત રામ ચરન જિન્હ રેખા ॥

દો. કર સરોજ સિર પરસેઉ કૃપાસિંધુ રઘુબીર ॥
નિરખિ રામ છબિ ધામ મુખ બિગત ભઈ સબ પીર ॥ ૩૦ ॥

તબ કહ ગીધ બચન ધરિ ધીરા । સુનહુ રામ ભંજન ભવ ભીરા ॥
નાથ દસાનન યહ ગતિ કીન્હી। તેહિ ખલ જનકસુતા હરિ લીન્હી ॥
લૈ દચ્છિન દિસિ ગયઉ ગોસાઇ। બિલપતિ અતિ કુરરી કી નાઇ ॥
દરસ લાગી પ્રભુ રાખેઉઁ પ્રાના। ચલન ચહત અબ કૃપાનિધાના ॥
રામ કહા તનુ રાખહુ તાતા। મુખ મુસકાઇ કહી તેહિં બાતા ॥
જા કર નામ મરત મુખ આવા। અધમઉ મુકુત હોઇ શ્રુતિ ગાવા ॥
સો મમ લોચન ગોચર આગેં। રાખૌં દેહ નાથ કેહિ ખાઁગેઁ ॥
જલ ભરિ નયન કહહિઁ રઘુરાઇ। તાત કર્મ નિજ તે ગતિં પાઇ ॥
પરહિત બસ જિન્હ કે મન માહીઁ। તિન્હ કહુઁ જગ દુર્લભ કછુ નાહીઁ ॥
તનુ તજિ તાત જાહુ મમ ધામા। દેઉઁ કાહ તુમ્હ પૂરનકામા ॥

દો. સીતા હરન તાત જનિ કહહુ પિતા સન જાઇ ॥
જૌં મૈઁ રામ ત કુલ સહિત કહિહિ દસાનન આઇ ॥ ૩૧ ॥

ગીધ દેહ તજિ ધરિ હરિ રુપા। ભૂષન બહુ પટ પીત અનૂપા ॥
સ્યામ ગાત બિસાલ ભુજ ચારી। અસ્તુતિ કરત નયન ભરિ બારી ॥

છં. જય રામ રૂપ અનૂપ નિર્ગુન સગુન ગુન પ્રેરક સહી।
દસસીસ બાહુ પ્રચંડ ખંડન ચંડ સર મંડન મહી ॥
પાથોદ ગાત સરોજ મુખ રાજીવ આયત લોચનં।
નિત નૌમિ રામુ કૃપાલ બાહુ બિસાલ ભવ ભય મોચનં ॥ ૧ ॥

બલમપ્રમેયમનાદિમજમબ્યક્તમેકમગોચરં।
ગોબિંદ ગોપર દ્વંદ્વહર બિગ્યાનઘન ધરનીધરં ॥
જે રામ મંત્ર જપંત સંત અનંત જન મન રંજનં।

નિત નૌમિ રામ અકામ પ્રિય કામાદિ ખલ દલ ગંજનં ॥ ૨।

જેહિ શ્રુતિ નિરંજન બ્રહ્મ બ્યાપક બિરજ અજ કહિ ગાવહીં ॥
કરિ ધ્યાન ગ્યાન બિરાગ જોગ અનેક મુનિ જેહિ પાવહીં ॥
સો પ્રગટ કરુના કંદ સોભા બૃંદ અગ જગ મોહઈ।
મમ હૃદય પંકજ ભૃંગ અંગ અનંગ બહુ છબિ સોહઈ ॥ ૩ ॥

જો અગમ સુગમ સુભાવ નિર્મલ અસમ સમ સીતલ સદા।
પસ્યંતિ જં જોગી જતન કરિ કરત મન ગો બસ સદા ॥
સો રામ રમા નિવાસ સંતત દાસ બસ ત્રિભુવન ધની।
મમ ઉર બસઉ સો સમન સંસૃતિ જાસુ કીરતિ પાવની ॥ ૪ ॥

દો. અબિરલ ભગતિ માગિ બર ગીધ ગયઉ હરિધામ।
તેહિ કી ક્રિયા જથોચિત નિજ કર કીન્હી રામ ॥ ૩૨ ॥

કોમલ ચિત અતિ દીનદયાલા। કારન બિનુ રઘુનાથ કૃપાલા ॥
ગીધ અધમ ખગ આમિષ ભોગી। ગતિ દીન્હિ જો જાચત જોગી ॥
સુનહુ ઉમા તે લોગ અભાગી। હરિ તજિ હોહિં બિષય અનુરાગી ॥
પુનિ સીતહિ ખોજત દ્વૌ ભાઇ। ચલે બિલોકત બન બહુતાઇ ॥
સંકુલ લતા બિટપ ઘન કાનન। બહુ ખગ મૃગ તહઁ ગજ પંચાનન ॥
આવત પંથ કબંધ નિપાતા। તેહિં સબ કહી સાપ કૈ બાતા ॥
દુરબાસા મોહિ દીન્હી સાપા। પ્રભુ પદ પેખિ મિટા સો પાપા ॥
સુનુ ગંધર્બ કહઉઁ મૈ તોહી। મોહિ ન સોહાઇ બ્રહ્મકુલ દ્રોહી ॥

દો. મન ક્રમ બચન કપટ તજિ જો કર ભૂસુર સેવ।
મોહિ સમેત બિરંચિ સિવ બસ તાકેં સબ દેવ ॥ ૩૩ ॥

સાપત તાડ઼ત પરુષ કહંતા। બિપ્ર પૂજ્ય અસ ગાવહિં સંતા ॥
પૂજિઅ બિપ્ર સીલ ગુન હીના। સૂદ્ર ન ગુન ગન ગ્યાન પ્રબીના ॥
કહિ નિજ ધર્મ તાહિ સમુઝાવા। નિજ પદ પ્રીતિ દેખિ મન ભાવા ॥
રઘુપતિ ચરન કમલ સિરુ નાઇ। ગયઉ ગગન આપનિ ગતિ પાઇ ॥
તાહિ દેઇ ગતિ રામ ઉદારા। સબરી કેં આશ્રમ પગુ ધારા ॥
સબરી દેખિ રામ ગૃહઁ આએ। મુનિ કે બચન સમુઝિ જિયઁ ભાએ ॥
સરસિજ લોચન બાહુ બિસાલા। જટા મુકુટ સિર ઉર બનમાલા ॥
સ્યામ ગૌર સુંદર દોઉ ભાઇ। સબરી પરી ચરન લપટાઇ ॥
પ્રેમ મગન મુખ બચન ન આવા। પુનિ પુનિ પદ સરોજ સિર નાવા ॥

સાદર જલ લૈ ચરન પખારે। પુનિ સુંદર આસન બૈઠારે ॥

દો. કંદ મૂલ ફલ સુરસ અતિ દિએ રામ કહુઁ આનિ।
પ્રેમ સહિત પ્રભુ ખાએ બારંબાર બખાનિ ॥ ૩૪ ॥

પાનિ જોરિ આગેં ભઇ ઠાઢ઼ી। પ્રભુહિ બિલોકિ પ્રીતિ અતિ બાઢ઼ી ॥
કેહિ બિધિ અસ્તુતિ કરૌ તુમ્હારી। અધમ જાતિ મૈં જડ઼મતિ ભારી ॥
અધમ તે અધમ અધમ અતિ નારી। તિન્હ મહઁ મૈં મતિમંદ અઘારી ॥
કહ રઘુપતિ સુનુ ભામિનિ બાતા। માનઉઁ એક ભગતિ કર નાતા ॥
જાતિ પાઁતિ કુલ ધર્મ બડ઼ાઇ। ધન બલ પરિજન ગુન ચતુરાઇ ॥
ભગતિ હીન નર સોહઇ કૈસા। બિનુ જલ બારિદ દેખિઅ જૈસા ॥
નવધા ભગતિ કહઉઁ તોહિ પાહીં। સાવધાન સુનુ ધરુ મન માહીં ॥
પ્રથમ ભગતિ સંતન્હ કર સંગા। દૂસરિ રતિ મમ કથા પ્રસંગા ॥

દો. ગુર પદ પંકજ સેવા તીસરિ ભગતિ અમાન।
ચૌથિ ભગતિ મમ ગુન ગન કરઇ કપટ તજિ ગાન ॥ ૩૫ ॥

મંત્ર જાપ મમ દૃઢ઼ બિસ્વાસા। પંચમ ભજન સો બેદ પ્રકાસા ॥
છઠ દમ સીલ બિરતિ બહુ કરમા। નિરત નિરંતર સજ્જન ધરમા ॥
સાતવઁ સમ મોહિ મય જગ દેખા। મોતેં સંત અધિક કરિ લેખા ॥
આઠવઁ જથાલાભ સંતોષા। સપનેહુઁ નહિં દેખઇ પરદોષા ॥
નવમ સરલ સબ સન છલહીના। મમ ભરોસ હિયઁ હરષ ન દીના ॥
નવ મહુઁ એકઉ જિન્હ કે હોઈ। નારિ પુરુષ સચરાચર કોઈ ॥
સોઇ અતિસય પ્રિય ભામિનિ મોરે। સકલ પ્રકાર ભગતિ દૃઢ઼ તોરેં ॥
જોગિ બૃંદ દુરલભ ગતિ જોઈ। તો કહુઁ આજુ સુલભ ભઇ સોઈ ॥
મમ દરસન ફલ પરમ અનૂપા। જીવ પાવ નિજ સહજ સરૂપા ॥
જનકસુતા કઇ સુધિ ભામિની। જાનહિ કહુ કરિબરગામિની ॥
પંપા સરહિ જાહુ રઘુરાઇ। તહઁ હોઇહિ સુગ્રીવ મિતાઇ ॥
સો સબ કહિહિ દેવ રઘુબીરા। જાનતહૂઁ પૂછહુ મતિધીરા ॥
બાર બાર પ્રભુ પદ સિરુ નાઇ। પ્રેમ સહિત સબ કથા સુનાઇ ॥

છં. કહિ કથા સકલ બિલોકિ હરિ મુખ હૃદયઁ પદ પંકજ ધરે।
તજિ જોગ પાવક દેહ હરિ પદ લીન ભઇ જહઁ નહિં ફિરે ॥
નર બિબિધ કર્મ અધર્મ બહુ મત સોકપ્રદ સબ ત્યાગહૂ।
બિસ્વાસ કરિ કહ દાસ તુલસી રામ પદ અનુરાગહૂ ॥

દો. જાતિ હીન અઘ જન્મ મહિ મુક્ત કીન્હિ અસિ નારિ।
મહામંદ મન સુખ ચહસિ ઐસે પ્રભુહિ બિસારિ ॥ ૩૬ ॥

ચલે રામ ત્યાગા બન સોઊ। અતુલિત બલ નર કેહરિ દોઊ ॥
બિરહી ઇવ પ્રભુ કરત બિષાદા। કહત કથા અનેક સંબાદા ॥
લછિમન દેખુ બિપિન કઇ સોભા। દેખત કેહિ કર મન નહિં છોભા ॥
નારિ સહિત સબ ખગ મૃગ બૃંદા। માનહુઁ મોરિ કરત હહિં નિંદા ॥
હમહિ દેખિ મૃગ નિકર પરાહીં। મૃગીં કહહિં તુમ્હ કહઁ ભય નાહીં ॥
તુમ્હ આનંદ કરહુ મૃગ જાએ। કંચન મૃગ ખોજન એ આએ ॥
સંગ લાઇ કરિનીં કરિ લેહીં। માનહુઁ મોહિ સિખાવનુ દેહીં ॥
સાસ્ત્ર સુચિંતિત પુનિ પુનિ દેખિઅ। ભૂપ સુસેવિત બસ નહિં લેખિઅ ॥
રાખિઅ નારિ જદપિ ઉર માહીં। જુબતી સાસ્ત્ર નૃપતિ બસ નાહીં ॥
દેખહુ તાત બસંત સુહાવા। પ્રિયા હીન મોહિ ભય ઉપજાવા ॥

દો. બિરહ બિકલ બલહીન મોહિ જાનેસિ નિપટ અકેલ।
સહિત બિપિન મધુકર ખગ મદન કીન્હ બગમેલ ॥ ૩૭(ક) ॥

દેખિ ગયઉ ભ્રાતા સહિત તાસુ દૂત સુનિ બાત।
ડેરા કીન્હેઉ મનહુઁ તબ કટકુ હટકિ મનજાત ॥ ૩૭(ખ) ॥

બિટપ બિસાલ લતા અરુઝાની। બિબિધ બિતાન દિએ જનુ તાની ॥
કદલિ તાલ બર ધુજા પતાકા। દૈખિ ન મોહ ધીર મન જાકા ॥
બિબિધ ભાઁતિ ફૂલે તરુ નાના। જનુ બાનૈત બને બહુ બાના ॥
કહુઁ કહુઁ સુન્દર બિટપ સુહાએ। જનુ ભટ બિલગ બિલગ હોઇ છાએ ॥
કૂજત પિક માનહુઁ ગજ માતે। ઢેક મહોખ ઊઁટ બિસરાતે ॥
મોર ચકોર કીર બર બાજી। પારાવત મરાલ સબ તાજી ॥
તીતિર લાવક પદચર જૂથા। બરનિ ન જાઇ મનોજ બરૂથા ॥
રથ ગિરિ સિલા દુંદુભી ઝરના। ચાતક બંદી ગુન ગન બરના ॥
મધુકર મુખર ભેરિ સહનાઇ। ત્રિબિધ બયારિ બસીઠીં આઇ ॥
ચતુરંગિની સેન સઁગ લીન્હેં। બિચરત સબહિ ચુનૌતી દીન્હેં ॥
લછિમન દેખત કામ અનીકા। રહહિં ધીર તિન્હ કૈ જગ લીકા ॥
એહિ કેં એક પરમ બલ નારી। તેહિ તેં ઉબર સુભટ સોઇ ભારી ॥

દો. તાત તીનિ અતિ પ્રબલ ખલ કામ ક્રોધ અરુ લોભ।
મુનિ બિગ્યાન ધામ મન કરહિં નિમિષ મહુઁ છોભ ॥ ૩૮(ક) ॥

લોભ કેં ઇચ્છા દંભ બલ કામ કેં કેવલ નારિ।
ક્રોધ કે પરુષ બચન બલ મુનિબર કહહિં બિચારિ ॥ ૩૮(ખ) ॥

ગુનાતીત સચરાચર સ્વામી। રામ ઉમા સબ અંતરજામી ॥
કામિન્હ કૈ દીનતા દેખાઈ। ધીરન્હ કેં મન બિરતિ દૃઢાઈ ॥
ક્રોધ મનોજ લોભ મદ માયા। છૂટહિં સકલ રામ કીં દાયા ॥
સો નર ઇંદ્રજાલ નહિં ભૂલા। જા પર હોઇ સો નટ અનુકૂલા ॥
ઉમા કહઉઁ મૈં અનુભવ અપના। સત હરિ ભજનુ જગત સબ સપના ॥
પુનિ પ્રભુ ગએ સરોબર તીરા। પંપા નામ સુભગ ગંભીરા ॥
સંત હૃદય જસ નિર્મલ બારી। બાઁધે ઘાટ મનોહર ચારી ॥
જહઁ તહઁ પિઅહિં બિબિધ મૃગ નીરા। જનુ ઉદાર ગૃહ જાચક ભીરા ॥

દો. પુરઇનિ સબન ઓટ જલ બેગિ ન પાઇઅ મર્મ।
માયાછન્ન ન દેખિઐ જૈસે નિર્ગુન બ્રહ્મ ॥ ૩૯(ક) ॥

સુખિ મીન સબ એકરસ અતિ અગાધ જલ માહિં।
જથા ધર્મસીલન્હ કે દિન સુખ સંજુત જાહિં ॥ ૩૯(ખ) ॥

બિકસે સરસિજ નાના રંગા। મધુર મુખર ગુંજત બહુ ભૃંગા ॥
બોલત જલકુક્કુટ કલહંસા। પ્રભુ બિલોકિ જનુ કરત પ્રસંસા ॥
ચક્રવાક બક ખગ સમુદાઈ। દેખત બનઇ બરનિ નહિં જાઈ ॥
સુન્દર ખગ ગન ગિરા સુહાઈ। જાત પથિક જનુ લેત બોલાઈ ॥
તાલ સમીપ મુનિન્હ ગૃહ છાએ। ચહુ દિસિ કાનન બિટપ સુહાએ ॥
ચંપક બકુલ કદંબ તમાલા। પાટલ પનસ પરાસ રસાલા ॥
નવ પલ્લવ કુસુમિત તરુ નાના। ચંચરીક પટલી કર ગાના ॥
સીતલ મંદ સુગંધ સુભાઊ। સંતત બહઇ મનોહર બાઊ ॥
કુહૂ કુહૂ કોકિલ ધુનિ કરહીં। સુનિ રવ સરસ ધ્યાન મુનિ ટરહીં ॥

દો. ફલ ભારન નમિ બિટપ સબ રહે ભૂમિ નિઅરાઇ।
પર ઉપકારી પુરુષ જિમિ નવહિં સુસંપતિ પાઇ ॥ ૪૦ ॥

દેખિ રામ અતિ રુચિર તલાવા। મજ્જનુ કીન્હ પરમ સુખ પાવા ॥
દેખી સુંદર તરુબર છાયા। બૈઠે અનુજ સહિત રઘુરાયા ॥
તહઁ પુનિ સકલ દેવ મુનિ આએ। અસ્તુતિ કરિ નિજ ધામ સિધાએ ॥
બૈઠે પરમ પ્રસન્ન કૃપાલા। કહત અનુજ સન કથા રસાલા ॥
બિરહવંત ભગવંતહિ દેખી। નારદ મન ભા સોચ બિસેષી ॥

મોર સાપ કરિ અંગીકારા। સહત રામ નાના દુખ ભારા ॥
ઐસે પ્રભુહિ બિલોકઉઁ જાઇ। પુનિ ન બનિહિ અસ અવસરુ આઇ ॥
યહ બિચારિ નારદ કર બીના। ગએ જહાઁ પ્રભુ સુખ આસીના ॥
ગાવત રામ ચરિત મૃદુ બાની। પ્રેમ સહિત બહુ ભાઁતિ બખાની ॥
કરત દંડવત લિએ ઉઠાઇ। રાખે બહુત બાર ઉર લાઇ ॥
સ્વાગત પૂઁછિ નિકટ બૈઠારે। લછિમન સાદર ચરન પખારે ॥

દો. નાના બિધિ બિનતી કરિ પ્રભુ પ્રસન્ન જિયઁ જાનિ।
નારદ બોલે બચન તબ જોરિ સરોરુહ પાનિ ॥ ૪૧ ॥

સુનહુ ઉદાર સહજ રઘુનાયક। સુંદર અગમ સુગમ બર દાયક ॥
દેહુ એક બર માગઉઁ સ્વામી। જદ્યપિ જાનત અંતરજામી ॥
જાનહુ મુનિ તુમ્હ મોર સુભાઊ। જન સન કબહુઁ કિ કરઉઁ દુરાઊ ॥
કવન બસ્તુ અસિ પ્રિય મોહિ લાગી। જો મુનિબર ન સકહુ તુમ્હ માગી ॥
જન કહુઁ કછુ અદેય નહિં મોરેં। અસ બિસ્વાસ તજહુ જનિ ભોરેં ॥
તબ નારદ બોલે હરષાઇ । અસ બર માગઉઁ કરઉઁ ઢિઠાઇ ॥
જદ્યપિ પ્રભુ કે નામ અનેકા। શ્રુતિ કહ અધિક એક તેં એકા ॥
રામ સકલ નામન્હ તે અધિકા। હોઉ નાથ અઘ ખગ ગન બધિકા ॥

દો. રાકા રજની ભગતિ તવ રામ નામ સોઇ સોમ।
અપર નામ ઉડગન બિમલ બસુહુઁ ભગત ઉર બ્યોમ ॥ ૪૨(ક) ॥

એવમસ્તુ મુનિ સન કહેઉ કૃપાસિંધુ રઘુનાથ।
તબ નારદ મન હરષ અતિ પ્રભુ પદ નાયઉ માથ ॥ ૪૨(ખ) ॥

અતિ પ્રસન્ન રઘુનાથહિ જાની। પુનિ નારદ બોલે મૃદુ બાની ॥
રામ જબહિં પ્રેરેઉ નિજ માયા। મોહેહુ મોહિ સુનહુ રઘુરાયા ॥
તબ બિબાહ મૈં ચાહઉઁ કીન્હા। પ્રભુ કેહિ કારન કરૈ ન દીન્હા ॥
સુનુ મુનિ તોહિ કહઉઁ સહરોસા। ભજહિં જે મોહિ તજિ સકલ ભરોસા ॥
કરઉઁ સદા તિન્હ કૈ રખવારી। જિમિ બાલક રાખઇ મહતારી ॥
ગહ સિસુ બચ્છ અનલ અહિ ધાઇ। તહઁ રાખઇ જનની અરગાઇ ॥
પ્રૌઢ઼ ભએઁ તેહિ સુત પર માતા। પ્રીતિ કરઇ નહિં પાછિલિ બાતા ॥
મોરે પ્રૌઢ઼ તનય સમ ગ્યાની। બાલક સુત સમ દાસ અમાની ॥
જનહિ મોર બલ નિજ બલ તાહી। દુહુ કહઁ કામ ક્રોધ રિપુ આહી ॥
યહ બિચારિ પંડિત મોહિ ભજહીં। પાએહુઁ ગ્યાન ભગતિ નહિં તજહીં ॥

દો. કામ ક્રોધ લોભાદિ મદ પ્રબલ મોહ કૈ ધારિ।
તિન્હ મહઁ અતિ દારુન દુખદ માયારૂપી નારિ ॥ ૪૩ ॥

સુનિ મુનિ કહ પુરાન શ્રુતિ સંતા। મોહ બિપિન કહુઁ નારિ બસંતા ॥
જપ તપ નેમ જલાશ્રય ઝારી। હોઇ ગ્રીષમ સોષઇ સબ નારી ॥
કામ ક્રોધ મદ મત્સર ભેકા। ઇન્હહિ હરષપ્રદ બરષા એકા ॥
દુર્બાસના કુમુદ સમુદાઇ। તિન્હ કહઁ સરદ સદા સુખદાઇ ॥
ધર્મ સકલ સરસીરુહ બૃંદા। હોઇ હિમ તિન્હહિ દહઇ સુખ મંદા ॥
પુનિ મમતા જવાસ બહુતાઇ। પલુહઇ નારિ સિસિર રિતુ પાઇ ॥
પાપ ઉલૂક નિકર સુખકારી। નારિ નિબિડ઼ રજની અઁધિઆરી ॥
બુધિ બલ સીલ સત્ય સબ મીના। બનસી સમ ત્રિય કહહિં પ્રબીના ॥

દો. અવગુન મૂલ સૂલપ્રદ પ્રમદા સબ દુખ ખાનિ।
તાતે કીન્હ નિવારન મુનિ મૈં યહ જિયઁ જાનિ ॥ ૪૪ ॥

સુનિ રઘુપતિ કે બચન સુહાએ। મુનિ તન પુલક નયન ભરિ આએ ॥
કહહુ કવન પ્રભુ કૈ અસિ રીતી। સેવક પર મમતા અરુ પ્રીતી ॥
જે ન ભજહિં અસ પ્રભુ ભ્રમ ત્યાગી। ગ્યાન રંક નર મંદ અભાગી ॥
પુનિ સાદર બોલે મુનિ નારદ। સુનહુ રામ બિગ્યાન બિસારદ ॥
સંતન્હ કે લચ્છન રઘુબીરા। કહહુ નાથ ભવ ભંજન ભીરા ॥
સુનુ મુનિ સંતન્હ કે ગુન કહઊઁ। જિન્હ તે મૈં ઉન્હ કેં બસ રહઊઁ ॥
ષટ બિકાર જિત અનઘ અકામા। અચલ અકિંચન સુચિ સુખધામા ॥
અમિતબોધ અનીહ મિતભોગી। સત્યસાર કબિ કોબિદ જોગી ॥
સાવધાન માનદ મદહીના। ધીર ધર્મ ગતિ પરમ પ્રબીના ॥

દો. ગુનાગાર સંસાર દુખ રહિત બિગત સંદેહ ॥
તજિ મમ ચરન સરોજ પ્રિય તિન્હ કહુઁ દેહ ન ગેહ ॥ ૪૫ ॥

નિજ ગુન શ્રવન સુનત સકુચાહીં। પર ગુન સુનત અધિક હરષાહીં ॥
સમ સીતલ નહિં ત્યાગહિં નીતી। સરલ સુભાઉ સબહિં સન પ્રીતી ॥
જપ તપ બ્રત દમ સંજમ નેમા। ગુરુ ગોબિંદ બિપ્ર પદ પ્રેમા ॥
શ્રદ્ધા છમા મયત્રી દાયા। મુદિતા મમ પદ પ્રીતિ અમાયા ॥
બિરતિ બિબેક બિનય બિગ્યાના। બોધ જથારથ બેદ પુરાના ॥
દંભ માન મદ કરહિં ન કાઊ। ભૂલિ ન દેહિં કુમારગ પાઊ ॥
ગાવહિં સુનહિં સદા મમ લીલા। હેતુ રહિત પરહિત રત સીલા ॥

મુનિ સુનુ સાધુન્હ કે ગુન જેતે। કહિ ન સકહિં સારદ શ્રુતિ તેતે ॥

છં. કહિ સક ન સારદ સેષ નારદ સુનત પદ પંકજ ગહે।
અસ દીનબંધુ કૃપાલ અપને ભગત ગુન નિજ મુખ કહે ॥
સિરુ નાહ બારહિં બાર ચરનન્હિ બ્રહ્મપુર નારદ ગએ ॥
તે ધન્ય તુલસીદાસ આસ બિહાઇ જે હરિ રઁગ રઁએ ॥

દો. રાવનારિ જસુ પાવન ગાવહિં સુનહિં જે લોગ।
રામ ભગતિ દૃઢ઼ પાવહિં બિનુ બિરાગ જપ જોગ ॥ ૪૬(ક) ॥

દીપ સિખા સમ જુબતિ તન મન જનિ હોસિ પતંગ।
ભજહિ રામ તજિ કામ મદ કરહિ સદા સતસંગ ॥ ૪૬(ખ) ॥

માસપારાયણ, બાઈસવાઁ વિશ્રામ

ऽऽऽऽऽऽऽऽऽ

ઇતિ શ્રીમદ્રામચરિતમાનસે સકલકલિકલુષવિધ્વંસને
તૃતીયઃ સોપાનઃ સમાપ્તઃ।
(અરણ્યકાણ્ડ સમાપ્ત)
ऽऽऽऽऽऽऽ

Shri Ram Charit Manas
pdf was typeset on February 13, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*